

Ruská Karélie- OXTA

17.7.2003 Po důkladných přípravách stejně balíme v časovém presu. Je příšerné horko (snad 33°C ve stínu) umocněné doma ještě troubou, pekoucí nejprve buchty a pak maso, které si nakonec stejně nebereme (bereme, pozn.korektorky).

Ty hrozně kupy se nakonec podaří nasoukat do dvou velkých tašek, co se nevešlo, je v dalších šesti „příručních“ zavazadlech. Kufř Felicie to kupodivu polkne docela hravě a sraz v 18:00 stíháme jako obvykle „tak akorát“. Než se všichni usadí a odmávneme zůstávající staříky (jako jediní máme doprovod), je půl sedmé.

Nabíráme další 4 lidi ve Vyškově, po dalším hledání najdeme v Olomouci nádraží a na něm další 3 kusy. Obloha se mezitím hrozivě zatáhla a nedaleko padla bouřka, my jsme ale projeli jen mírným deštěm.

Svištíme na sever, na pumpě ve Frýdku ještě zastavujeme, v Českém Těšíně nabíráme poslední spolucestující a po dalším čekání překračujeme hranice do Polska. Je asi půl dvanácté.

18.7.2003 Pro snesitelnější čekání na hranicích a poté cestu k poslednímu přednočnímu zastavení ještě shlédneme opět Nebezpečnou rychlost, film vhodný pro cestu autobusem. My většinu zaspíme v uličce na karimatkách.

Poslední zastávka před spaním je na okraji většího města - možná Bialsko-Bialej, ale spíš Krakova - jen v přírodě. Čili zuby zůstanou bez hygieny.

Města s kruhovými objezdy nebo semaforey si užijeme - obchvaty ještě nevybudovali, mají-li to v plánu. Polsko je celou dobu stejné - placaté, dědiny jsou roztáhlé, všude se popásají krávy, občas je nějaký borový nebo spíš smíšený les. Silnice jsou rovné, zatačky jsou jen u vesnic.

Domky mají často staré dřevěné, novostavby z neomítnutých betonových tvárníc (o zateplení asi ještě neslyšeli), střechy většinou plechové. Nezdá se, že by jim to hospodářství fungovalo líp než nám.

Stavíme na snídani, kterou podáváme na ještě nesbalených karimatkách ve stínu. Horko už zase sílí. Po krátké čurpauze, kdy se autobus beze slova vysvětlení najednou obrací a jede asi 2 km zpátky, protože šoférovi z okna vylítl kalendář, a dalších velmi teplých kilometrech, dojíždíme na polsko-litevské hranice. Najeli jsme Polskem asi 800 km!

Tak nám předvedli sílu úřadu. Strávili jsme ve vytopeném autobuse (na slunci) 3 hodiny. Část na polské, o něco víc na litevské straně. Vždycky něco chtěli a když to nebylo hned, odešli a zase nás půl hodiny nechali čekat. Děsíme se, co nás potká na avizovaných lotyšsko-ruských hranicích.

Konečně jsme po úplatcích plechovkovým pivem a poplatcích za nějaké nutné nesmysly prorazili do Litvy. Krajina se nijak zvlášť nemění, je malinko zvlněnější, ale je to tu celé jaksi sympatičtější. Všude je zeleno, nejprve jen louky a pole, později smíšené lesy, na opravdu hojných kvetoucích loukách se povalují tu a tam krávy, postávají koně a stejně jako v Polsku je tu spousta čápů - na polích i na komínech a kandelábrech. Jsou tu časté farmičky - staré dřevěné domky skryté spolu s hospodářskými stavbami v chocholce vzrostlých listnáčů, což působí moc přívětivě. Městečka jsou ještě trošku šmrclá polskou architekturou, ale působí nějak příbuzensky - člověk si místy připadá jako doma. Samostatnou kapitolou je jazyk, který nepřipomíná žádnou známou řeč, ale má háčky a čárky.

Silnice vedou díky placce zase většinou pořád rovně, hodně se staví nové, ty staré jsou pěkně hrbaté, ale všechny pěkně široké - místa je tu dost. Auta po nich jezdící jsou totéž, co u nás, na hranicích jsme viděli přísun nových ojetin na několika kamiónech. U Kaunasu chvíli kufřujem, protože je zde obchvat, který jsme (navigátoři) nepochopili. Jinak ale města

míjíme a vesnice většinou objíždíme. Přesto jsou tu časté policejní kontroly rychlosti - jednoho stříbrňáka chytli přímo před námi.

Bez dalších zádrhelů dojíždíme k vytčenému cíli - teplému a čistému jezírku, u něhož je vyasfaltované parkoviště. Rozkládáme věci, ale všichni nejprve hodí koupel, která je opravdu vrcholem dnešního dne. Po uvedení do spokojenosti (postavení stanů, večere, prohlídka místa - jak kdo) následují nezbytné instrukce a vzájemné představení účastníků výpravy. I s řidiči je nás 30 a ukáže se, že 50% tvoří pedagogové z různých škol a stupňů. Ještě chvíli kecáme, Betka vytáhne FRISBEE (či jak - prostě létající talíř) a do úplné tmy se honí s několika dalšími za žlutým nesmyslem. Tím unikají silným nájezdům komárů, kteří nás připravují na severské kolegy.

Pak já dostávám několik zajímavých nabídek od šoféra Jarka, Betka se zatím jde vykoupat s Martinem. Scházíme se potom na betonových schodech s vyškovskou pedagogickou úderkou (Pavla - profesorka češtiny a ruštiny na místním gymplu a její 3 původně studenti, nyní skoro všichni učitelé) a oni až do půl páté ráno, já s nimi jen asi do půl jedné vykládáme a rušíme ostatní při spaní.

19.7.2003 Kupodivu stihneme i ranní koupel, sbalit usušený (!) stan a nachystat jídlo na cestu a v 8 nastoupit do autobusu, protože tak nám bylo včera stanoveno. Snídáme až v autobuse a spěcháme k dnešním problematickým hranicím.

Jako trénink máme už v 9 hranice litevsko-lotyšské, které úspěšně opouštíme už v 10 h. A to i s prohlídkou psem - labradorem, který ty drogy prostě nenašel.

Po probenděné noci všichni spí, ale Lotyšsko se jeví jako mírně opuštěnější a lesnatější a co do povrchu silnice hrbatější verze Litvy. Rusky se zde člověk navzdory bizarnímu jazyku s diakritikou domluví asi všude (ptali jsme se na cestu), ale ani jeden nápis nikde není azbukou - to spíš anglicky. Prostě se rázně a asi s úlevou od toho velkého bratra odpoutali.

Lotyšsko projedem ani ne za 4 hodiny a máme před sebou očekávané lotyšsko-ruské hranice. Začínají opět dlouhou frontou kamionů, kterou v protisměru, jak je tady zvykem, předjíždíme a stavíme se asi na 12. pozici mezi osobní auta k první závoři. V nechutném horku takhle vydržíme skoro 3 hodiny naštěstí vylezli z autobusu a odměnění (někteří - my také) zmrzlinou za ½ \$.

U této první závory zatím vše probíhá dobře, pustí nás k lotyšské celnici, kde po asi hodinových průtazích projíždíme k ruské závoři č.1. Tam se vyskytuje problém, který vypadá vážně: naši řidiči by měli mít pracovní víza, protože jedou do Ruska pracovat a ne turistovat. (Rozdíl v poplatku je nezanedbatelný - je sice na ½ roku, ale stojí asi 8.500,- Kč oproti turistickému vízu, které je na 3 měsíce za 1.600,- Kč.)

Po asi ½ hodině nás nicméně za závory pouštějí a my zastavujeme na ruské celnici. Po další asi ½ hodině se propracujeme na čelní pozici pelotonu. První - fialová dáma projde autobusem a vybere pasy a zatím vše probíhá dobře. Druhá - zelená už odhaluje dříve avízovaný problém a vidí ho jako nepřekonatelný a my už se vidíme, jak jedeme domů nebo čekáme, až v pondělí někdo vyřídí řidičům víza a doveze nám je sem. Pak se ale ona nějak ustrne (Jarda vysvětluje, že tentýž problém měl před týdnem jiný autobus, a proto se ptali v Česku na ruské ambasádě, kde jim řekli, že nic takového není třeba a žádné vízum nevystavili.), řekne, že jí za ½ hodiny končí služba a my to musíme stihnout ještě v její směně. Nastává bleskový výsadek, kdy musíme všechno vytáhnout z autobusu, donést to do odbavovací haly, protáhnout turniketem, kde to rentgenuje všechny nože, pušky a granáty, které vezeme, sami musíme projít „pípací“ bránou, všechno opět bleskem nacpat do autobusu a další asi ½ hodinu čekat, než hoši vyřídí nějaké další žluté, bílé a jiné důležité papíry a pak nás FAKT vypakují - k další závoři. U té zaplatíme nějaký poplatek za silnice a hurá! ... k další závoři, kde nám řeknou, že ten poplatek jsme zaplatili špatně a že nás dál nepustí. Už nevím, jestli jsme je uplatili penězi, pivem nebo je někdo ukecal, ale i tato závora se nakonec zvedá a my vjíždíme do země, kde zítra znamená snad někdy, ale rozhodně ne zítra.

Rozdíl je vidět brzo - silnice jsou hrbatější, domy ošuntělejší, venkov zanedbanější, vidět jsou zde - na venkově hlavně starší lidi. Vesnická architektura je bližší tomu, co je známo z Mrazíka, jako stavební materiál převažuje dřevo. Domy jsou asi roubené, ale zvenku opláštěné prkny, v horším případě jen obité lepenkou. V některých zřejmě více

prosperujících místech jsou ale některé domky pěkně barevně natřené a viditelně opečované včetně zahrádek, stromů, políček. Vybavení vesnice připomíná naše 60.léta – jeden poloprázdný „magazin“, asi někde nějaká hospoda, která nebyla vidět a někde i rozpadávající se pomník rudoarmějcům, pětiletce nebo Leninovi.

V Rusku si posouváme hodinky o 2 hodiny dál, rázem je ½ 9 večer, ale světlo nám díky nakloněné zemské ose svítí až skoro do půlnoci.

Po mých žadoněních o vodní plochu stavíme na kraji nějakého městečka u široké a velmi tekoucí řeky. K obveselení místních obyvatel se zde většina z nás noří do snesitelně teplé a úplně hnědé, přesto průzračné vody na Adamy a Evy (jak jsme si už zvykli). Barvu prý způsobuje mangan a železo z močálů, kterými řeka někde nahoře začíná.

Dál jedeme na Petrohrad, má to trvat asi 8 hodin, které se nám ve videu pokusí ukrátit nejprve nějaké slovenské raftování na Altaji (inspirující?) a pak děsný thriller Vraždy podle Jidáše, u něhož v uličce usínám.

20.7.2003 Probouzíme se asi v 7 ráno na okraji Petrohradu u nějakého památníku se dvěma tanky, u něhož to autobus asi ve 4 ráno zapíchl. Velmi lehce řešíme hygienu a vyrážíme k Petrodvorcům. Mírně hledáme, ale nakonec tu správnou autostrádu trefíme a kolem 8 parkujeme ve stínu na příjemném náměstíčku, kde nejprve snídáme (kakao z automatu od šoférů a zbytek vánočky) a pak jako už proslavení lachtani s Betkou dáváme koupel v jezírku za náměstíčkem. Je osvěžující. Betka si myje hlavu a nacházíme na hladině plavat desetirublovku. Po dalších moc nepátráme, aby nevyplavaly i s případnou mrtvolou majitele.

Mezitím Jarek přináší zprávu, že Petrodvorce se otvírají až v 10 h a tak program obracíme a jedeme nejprve do centra. Stavíme za hotelem Sankt Petěrburg, v němž někteří mění peníze, ale mně se zdá kurs nevýhodný a necháváme to „na pak“. Fotíme se Aurorou, objevujeme půvabnou mešitu, využíváme houštinky v přílehlém parku (a nejsme první) a přes jiný pěkný parčík vcházíme do Petropavlovské pevnosti, která tu byla jako první (opora při bojích se Švédy) a pak sloužila jako známé vězení.

Prohlížíme „samuju balšuju“ věž místního kostela, když skoro nad námi přistává vrtulník. Jdeme se podívat proč a zjišťujeme, že za 1000 rublů/osobu se lze proletět vrtulníkem 15 minut nad Petrohradem. Betka chce fotku s tímto strojem ve výšce 10 m nad zemí, tak si sedneme do trávy a čekáme, než si 4 Japonci domluví let a vzlétnou a my můžeme popojít. Při čekání nás vyděsí pravidelná polední rána z děla, která se rozehrmí jakoby za našimi zády.

Stihneme ještě okouknout pravidla hry gorodky, protože se zde právě koná nějaké „meždunarodnoje sobranie“ za účasti fakt dobrejch borců.

Podle přiloženého plánu města přejdeme naplánovaný velký okruh skoro přes všechny mosty a zorientujeme se. Mineme všechny významné stavby včetně Ermitáže a nezbytných pouťových atrakcí, z nichž nejroztomilejší je medvědí mládě, s nímž se můžete za peníze vyfotit (a nechat se ožuzlat). Taky potkáme pár svateb, kde nejkurióznější zážitek je úspěšný pokus nevěsty nacpat se i s širokou obručovou sukni do umělohmotné kadibudky. Při výměně peněz zjistíme, že někteří se zde ještě nenaučili ani zdravit ani děkovat nebo prosit. Ale kurs je o něco lepší, i když ani z předložené účtenky nevíme, jaký přesně.

V pekárně konečně koupíme i pirožky – zelný a párkový a moc si pochutnáme. No a pak trapujeme kolem výpravné a velkolepé petrohradské architektury na sraz k autobusu.

Založení Petrohradu před 300 lety začalo právě Petropavlovskou pevností, a pak podle všude uváděných dat to šlo ráz na ráz. Petrodvorce i ostatní paláce v Petrohradě. Díky tomu na mě působil střed města jednotně a harmonicky. Jen se člověk musí dívat z dostatečné dálky, protože detaily holt nestíhají. Fascinují mě například svody dešťové vody, které mají obrovský průměr – kolem 20 – 25 cm a ústí asi ½ m nad chodníkem. Za deště tu musí být veselo. Je to i u nových budov, asi prostě nemají dešťovou kanalizaci a teče to všechno kanály do Něvy.

Ruské schody jsou známé, hrbaté chodníky asi odrazují skateboardisty a cyklisté si docela užijí. Na domech je vidět rozmáchlost, s níž byly budované, a taky současnou rezignaci na jejich dosluhování. Starší i stará zástavba jsou na tom, co se týče otlučených fasád,

oprýskaných oken, opadaných balkónů, střech a stříšek a rezavé a otrhané klempířiny, přibližně stejně – ve společné kase na to není a obyvatelé čekají, až se někdo postará. Společné plochy mezi domy bývají zarostlé a zaházené smetím, zato parky jsou posekané, udržované, čištěné a příjemné.

Místní lidi nejsou ani hlučnější, ani ukázněnější než my – aspoň jak se nám to zdá. V parku potkááme „typickou ruskou“ dvojici. On viditelně neschopnej ochlasta (v nedělním dopoledni ještě střízlivej), nacpanej do „zaplátovaného ale čistého“ šatstva, ona sice vzrůstem menší, ale jinak mohutná, pevná ruská žena sice bez sex-appealu, zato s evidentně velkou výdrží.

Mladí chodí oblečení překvapivě moderně, i když ne vždycky se jim podaří sladit jednotlivé kusy k sobě. Havárka jsou téměř všeobecně boty – z toho, co jsme potkali, byly v dobré kondici jen tenisky.

Na zbytek odpoledne jedeme zpět do Petrodvorců. Za Betčinu vstupenku polovinu šetříme na ISYC kartu, takže je to za 250 + 125 Rub.

Palác s proslulými zahradami je na jižní straně Něvského zálivu. Je to z Petrohradu asi 15 – 20 km a jezdí sem i místní doprava.

Parky jsou známé díky kaskádám, fontánám, vodotryskům a jiným vodním dílům, které původně fungovaly samospádem a jsou napájené z přírodních kanálů. Na nejznámější kaskádě se zlatými sochami je to ucané turisty, tak se tu zdržíme jen chvíli a míříme k moři, kde vyhlížíme přes záliv k protějším břehům a sledujeme pohyby lodí.

Hodně lidí se tu koupe, i když vody je asi ½ km stále po kolena. Takže k dalším atrakcím brodíme vodou, která je jak kafe. Část času taky strávíme Betynčiným seznámením s místními veřejnými záchodky (10 Rub.). Prý děs – na zemi se brodí v tekutině, po jejímž původu raději nepátrala, nizoučké dveře začínají 1/2m nad zemí, takže sotva zakryjí ze sedícího člověka to podstatné, čistota samotných záchodů odpovídá všeobecnému binci. Vót kultúra.

Na zpáteční cestě se Betka osprchuje pod vysokým vodotryskem, pinkl v prázdné kafárně nás pustí do horní části zahrad nestandardní cestou – jinak zavřeným francouzským oknem a po příchodu k autobusu se opět vykoupeme na našem ranním místě.

Dovršíme seznámení s místním koloritem návštěvou tržiště, kde si kupujeme burek s masem a piroh s brambory, fakt moc dobré, tečku udělá skvělá zmrzlina za hubičku a míříme k dnešnímu noclehu.

Cesta se opět trošku zamotává a poznáváme další tváře ruského venkova a zchátralého průmyslu. Čonkin nekecal – je to přesné.

Například míváme továrnu na stavební keramiku – ta nejstarší je už úplně zarostlá vegetací a připomíná výjevy ze Stalkera, ta mladší hned vedle asi ještě donedávna silou vůle fungovala, ale přišel asi nový investor, tak vedle postavili třetí, moderní a tuto nechali svému osudu – Rusko je přece veliké.

Po pár neúspěšných pokusech (nevhodné místo nebo nebezpečná společnost) stavíme v 10 večer (slunce stále na obloze) na malinkém plácku na vysokém břehu Něvy. Rovné místo na spaní se hledá špatně, ale stan stavíme, protože komáří invaze sílí. Do půlnoci ještě hrajeme karty, pak už na to přestáváme vidět, tak do 2 ráno jen kecáme. Je jen šero.

21.7.2003 Komáři zůstali venku před stanem, spíme jen pod bílou moskytiérou, takže máme vlhké spacáky, zato se snáz vzbudíme. Vaříč stávkuje, přesto se stihnu ještě vykoupat v Něvě a v ½ 9 už nasedáme do autobusu.

Po přílehlé silnici jezdily celou noc nejrůznější vehikly – jeden za sebou táhl výfuk jako kometu, několik jich vůbec nesvítilo, i když zas tak vidět vůbec nebylo, většina vydávala příšerné zvuky, takže je díky únavě jsme spali.

S potížemi se připojujeme na frekventovanou silnici a míříme na Novou Ladogu. To je městečko, kde je vyzkoušená pekárna, která nás opravdu okouzlí, takže kupujeme pár vzorků jejich širokého sortimentu.

Jinak je zde možné hlubší poznání ruského venkovského městečka – od architektury až po zásobování. Místní obchodní středisko pamatuje rozhodně lepší časy – alespoň co do elánu, s nímž bylo budováno. Dům je teď totálně zdevastovaný, při vstupu je jasné, že na výměnu vzduchu nepamatovali. Zásobování je nevyvážené – velký výběr samopalů (hraček) a

cigaret vyvažuje jiné nedostatky, ale v zásadě je všechno a pro nás za docela příznivé ceny. Vlezeme i do rybárny, ale rychle zase vycouváme, stejně tam kromě smradu nic nemají.

Mezi nejpříznivějšími dojmy tak zůstává opět skvělá zmrzlina za 4 Rub. a fotky nadaného 15-letého kluka za špinavými okny jednoho obchodu, které mi připomínají Štreita.

Tankujeme do autobusu místní prý pitnou, ale jinak nechutnou vodu a v blízkém dalším městečku zjišťujeme, že potvrzení o pobytu, které potřebujeme pro celníky na zpáteční cestě, nám tady taky nedají a hrozí nám pokuta 500Rub./os. Tak to voláme Kudrnům do Brna...

Vyrážíme stále rovnou ruskou krajinou na sever. Je teplo, kolem nás jsou louky a lesy borové nebo namíchané s břízami, řeky jsou stále hnědé, ale stejně se na ně těšíme. Vesnice jsou chudoučké a moc neudržované, ale obyvatelé zřejmě vyrovnání.

Časem se krajina trochu mění a má severtější ráz. Lehce se zvlínila, lesy jakoby poporostly a zhoustly, jsou tu časté močály, z nichž trčí suché kmeny stromů. Všude je plno borůvčí a při jedné čurací zastávce málem zakopnu o velkého kozáka, bohužel červavého.

Při jiné zastávce dáváme opět koupel v plytkém a hnědavém jezírku s průhlednou teploučkou vodou, ustanovujeme se na teorii, že teplé je to proto, že se tady teď nestmívá a tak to vlastně nestihne vychladnout.

Malebnou severskou krajinou jedem za světla asi do půlnoci, pak se mírně setmí, ale vidět je stále dobře (místní jezdí bez světel). Spíme nebo alespoň podřimujeme. Posledních prý 28 km (zdají se být delší) do cíle jedeme po příšerně prašné silnici s velkými výmoly, takže se moc spěchat nedá.

22.7.2003 Do vesnice Novoje Mašozero přijíždíme kolem 3 ráno, právě začíná opět vycházet sluníčko, ale my ještě chvíli dřímáme. Pak se postupně začínáme dívat realitě do očí – je třeba přebalit a je tu opravdu hromada a hromada komárů!

Ukazuje se, že toho budeme potřebovat fakt moc. Nakonec to kupodivu sestrkáme do všech našich loďáček a 2 pytlů. Čas čekání na gruzovik, který nás má odvézt asi 40 km k prvnímu jezeru, si krátíme různě – někdo si vykládá v autobuse (komáři sice už pomalu přestávají, ale aspoň se tam líp sedí), někdo hází frisbee, někdo (třeba já) si prohlíží vesnici a stojí to za to:

Místní domky (skoro všude tady na severu, ale v této vesnici 100%) jsou roubené, zvenku pak obité deskami buď obyčejně + pletivo a omítka, nebo jsou desky rovnou sestavené do různých ornamentů a jsou barevně natřené. Střechy mají ti movitější plechové, ti hůř situovaní lepenkové nebo šindelové, mříže tu mají mezi okny a jsou do různých ornamentů. Okny je vidět, že vevnitř to omítnuté není, vypadá to na lakované dřevěné desky.

Civilizace dosáhla i sem – místní domky mají antény z drátěné sítě, elektrika je přivedená, takže spojení se světem funguje.

Zahrádky jsou pečlivě oplocené, část je plná různých bud a budek v různém stádiu péče, zbývající část je většinou bujně porostlá zeleninou, převažují brambory, mrkev, petržel, zelí, někteří mají fóliovníky s rajčaty.

Viskou protéká řeka, přes ni stojí nádherný dřevěný most, přesněji dva mosty, protože ten starý už asi staticky nevyhověl, tak hned vedle něj postavili nový, aniž by ten starý zbourali – ona to za ně některá jarní voda udělá. Jsou oba z tlustých tesaných klád (mírně čtvercového profilu) spojených jen tesařsky, v sroubených pilířích jsou naházené velké balvany. Mají to vchytané.

Taky je tu „magazin“ a voní z něj chleba. Kolem právě projel Ivan na koni, chodí se tu po dřevěných chodníčcích uložených na kuláčích – prostě krok několik desetiletí zpět, ale těm lidem tady to asi nepřipadá nijak strašné, mají zřejmě svůj půlroční rytmus a smíření s přírodou.

Gruzovik konečně přijíždí. Nakládáme úplně všechno a všechny a jedeme cestou, kterou nevidíme, ale podle kymácení to cestu asi připomíná jen vzdáleně. Začíná být dost teplo a jsme rádi, když se po asi 1 a ½ hodině zastavuje a vystupujeme na břehu čistěounkého jezera – Kevjatozera. Gruzovik odjíždí a nechává nás svému osudu. Co jsme zapomněli, to teď týden prostě nebudeme potřebovat.

Při seznámení s vodou zjišťujeme, že je docela teplá, úžasně čistá (hned ji zkusmo upijím – budeme to teď dělat celý týden) a hnědá jen mírně.

Přidělujeme si lodě a rozhoduje se, že vyrazíme ještě dnes a tak 2 hodiny si zapádlujeme – do prvního vhodného místa. Nafoukneme lodě, stanovíme základní pravidla – a na vodu! Mírný protivítr nás při zastavení vrací, tak se moc nezdržujeme. Jedna pálava teče víc, než je zdravé, naštěstí máme rezervní, takže první problém je vyřešen.

Před vesnicí zatáčíme doleva, jedeme už po řece i když netekoucí a vyhlížíme nějaký přístav, ale „běrega kak takovo vovsjom nět,“ jak psali v příručce, jen houpající se močál s úžasnými masožravkami i jinými zajímavými rostlinkami a bohužel i mračny komárů, takže i když hoši něco uloví (malí okouni), jedeme stále dál. Už nám to leze krkem, místo dvou jedeme už pátou hodinu a břehy stále nevhodné, až konečně první mírně příznivé místo na kraji lesa vítězí. Zabydlujeme se, i když jsou zde opět oblaka komárů, která nereagují ani na kouř ohně, něco sníme, Jarek upeče a nechá kolovat nachytné okounky a kolem 12 za nemizícího světla většina leze do spacáků.

23.7.2003 Budíme se neradi a navíc nám někdo ukradl jezero (je nad ním absolutní mlha). Neochotně balíme a za trvalých nájezdů žravého hmyzu nasedáme a vyrážíme k slibované první sérii peřejí.

Ty jsou spíš legrační, ale stejně se nám tam na jakémsi kameni podaří zasednout a ucpat průjezd. Na Mueozeru zastavujeme nejprve hned na jeho začátku za poslední peřejkou na oběd a pak na Troickém ostrově, kde je vrostlý v lese malý hřbitůvek s čerstvým hrobem (s černou páskou „ot tovariščov iz raboty“ a s talířkem s rajčetem a hrníčkem – asi kdyby duše měla hlad, žízeň už asi měla, hrníček byl prázdný). Taky je na ostrůvku schovaný krásný dřevěný kostelík, v němž jsou k písemným prosbám připojeny (a kupodivu i ponechány) dary – peníze nebo drobné cenné předměty – třeba prsten. Bohužel místní komáři a hovada už si to o nás řekli a sešli se na hostinu, tak pro jistotu vyklízíme pole. Z dálky se blíží bouřka, takže na příštím břehu dáváme krátkou pauzu, než se ukáže, co se z toho vyvine. Naše posádka bleskově uvaří na břehu na ohni kafíčko s mlíkem a pro přebytek hmyzu se servíruje na lodi uprostřed jezera.

Bouřka nás mívá, vyrážíme za další zákrutu jezera, loví se a hledá místo na spaní. Na to nejlepší nás nepustí zde usídlený nespolečenský dědula s babulou a dvěma stany, takže nám nezbyvá než se vrátit zpět přes záliv a obsadit natěsno malebnou výspu, kde skoro každý staví na nějakém kameni nebo kořenu, protože místa je tu opravdu málo.

Koupeme se, jíme, je tu krásný písčitý vstup do vody, tak si užíváme dovolené. Je ¼ na 11, sluníčko pomalu přestává pálit a jen tak přihřívá, pečou se ryby a my se na ně těšíme. Betka je vzhůru nejen do západu, ale i do východu slunce, takže zjistila přesné časy – zapadá v ½ 12 a vychází v ½ 4 ráno, mezitím je ale pořád světlo.

24.7.2003 Probouzíme se do pošmorného rána a jen co dobalíme, začíná drobně pršet a foukat. Netrvá to ale naštěstí dlouho a po nějakém čase se to roztrhá až do úplného pařáku.

Cesta vede kanálem s několika málo peřejkami, závěrečná část nechutně meandruje smutným močálem se suchými stromy. Je třetí den a všichni toho mají plné kecky, a tak jsme opravdu rádi, když před sebou konečně uvidíme jezero a na jeho břehu sice už částečně obsazené tábořiště, ale Jarek domluví, že nás tuto noc snesou.

Je kolem ½ 4, sluníčko pálí, bohužel jsou zde i vlezlí komáři, ale postupně se stahují do lesa, takže se toto místo stává příjemným. Kdo chce, vyjede si na jezero, někteří loví ryby, někteří jen tak odpočívají.

My obsadíme na břehu obrácený opravovaný raft a jako na vodní posteli na něm krásně, dlouho a spokojeně hnijeme, pospáváme, klábosíme (Květa dává k lepšímu historky z Žižkovy ulice), Jarek s Janou osmaží velikou štikou a nějaké okouny – teď v 9 se to jeví jako vrchol večera. Sluníčko už nežhne ale jen tak teple hladí a zahání většinu bodavé havěti – fakt POHODA.

Ruští sousedi vzali do rukou sladké dřevo, sedí na kamenném břehu a pějí krásné ruské dumky, my s Betkou naděláme trošku uhlíků a pečeme brambory, pak si u toho s pár lidmi ještě vykládáme. Po 1 to rozpouštíme, já se za osobních obětí (komáři, rusky též „komary“, jak zjišťuji od koupajícího se Rusa, zahájili novou pracovní směnu) ještě vyčvachtám a čeká nás chladná a jasná noc.

25.7.2003 Ráno máme stany pěkně orosené, vstáváme zvolna a bez stresu, takže plánovaný odjezd v 9 o ½ hodinky protáhneme. Naši ruští kolegové ale dosud neproloupli ani očko. První část

cesty je po dvou jezerech, Julaozero a Alozero, u kterého je opuštěná robená vesnička, z vody je vidět pár polorozpadlých a jeden ještě jeden funkční dům s anténou a nepříliš přívětivě se tvářícími obyvateli. Taky mjíme nějaký památník, u kterého ale někdo zůstal nocovat, tak nezastavujeme a tudíž nevíme, jaký skutek nemá být zapomenut. Další část cesty odpovídá tomu, jak jsem si Ochtu představovala – kousek peřejky a pak jezírko, kde se loví a odpočívá. V jedné klidnější části uděláme obědovou pauzu, ale komáři nám ji zkrátí na minimum. Poslední dnešní trasa vede zase po meandrující líně tekoucí řece našťestí převážně ve směru lehce foukajícího větru.

Kolem páté zastavujeme na malém stanovišti s nepříjemným blátivým přístupem k vodě. Fascinuje nás množství vážek (nebo šidel, prostě vrtulníků), které zde dělají úplné nálety, ale kupodivu ne na nás, ale na hovada a mockrát jsme svědkem toho, že si na nás vážka sedne a dojídá v letu chycený hmyz. ÚŽASNĚ UŽITEČNÁ VĚC! Zveme to, bohužel marně, do stanu.

Na břehu se čistí okouni a štika s kompletním Jarkovým výkladem o štičím těle, při výkladu o žaludku v něm najde malou štičku. Ve stínu jsou vážkami nespasení komáři, tak nás většina klábosí na břehu na sluníčku, někteří zkoušejí štěstí na vodě. Vděčným tématem jsou pochůzky do lesa za nutnou potřebou a různé návody na to, jak se nechat co nejmíň požrat od komárů.

Při tomto tématu – rozdělili jsme místní hlodavý hmyz na komáry (klasika), mochničky (malé mušky jako u nás, vlezou i pod moskytiéru), hovada de obyč, hovada maxi a rogala – mušky se zlatavými křídly ve tvaru rogalla. Koušou všichni, jen si střídají směny.

Večer je velké obžerství díky nachytaným okounům a štikám (rybáři prominou, ale nemám přehled přes počet a velikost), opékají se na ohni a tentokrát se už fakt všichni přejíme. Bohužel komáři hejna se chtějí přejíst taky a nezabírá ani kouř ani žár ohně – spíš naopak. Tak to kolem 1 balíme a jdeme spát.

26.7.2003 Vstáváme a komáři asi vyměnili směny, protože jsou pěkně útoční. Za vzrůstajícího slunečního žáru se proti nim oblíkáme, ve spěchu balíme a prcháme na vodu, kam většinou nedosáhnou.

Před námi je jezero Leževo a trošku fouká proti nám, sluníčko hřeje jak blázen, je teplo a vůbec to nevypadá na blízkost polárního kruhu, maximálně na nějaký obratník. Mjíme další opuštěnou vesnici (podle jezera též Leževo), kde stavíme na krátkou pauzu – čurací, průzkumnou nebo koupací.

Voda je stále pitně čistá, někdy při koupeli doplňuju pitný režim, což je zkušenost dosud dobrovolně nepoznaná. Až toto budeme vyprávět vnoučatům, těžko nám uvěří.

Leževo končí propustí, za níž se mají vyskytovat dravé ryby v hojných šicích. Kolem nás projel i motorový člun s tuzemcem, který chce také zkusit štěstí. Ivoš má najednou na udici velikánskou štikou, která se ve vodě mydlí sem-tam pod dohledem všech účastníků zájezdu. Když si to dostatečně užijeme, lapí ji Běďa „za ušima“ a vítězoslavně se s ní fotí. Je to macek, asi největší, co jsme zde zatím chytili.

Ostatní ještě chvíli zkoušejí štěstí, pak nasedneme a sjedeme příjemnou peřejkou, pod níž se zase ještě loví (a uloví). Za dalším jezerem a peřejkami vjíždíme do jezera Peb, kde se může podávat oběd. Vzhledem k hojnému výskytu hmyzu na břehu náš raft servíruje na vodě, k tomu dává koupel a navíc nás příznivý vítr nese ve směru naší cesty.

Tímto směrem se na protějším břehu tyčí další polorozpadlé domky osady Pebozersk, tentokrát i nějaký dvoupodlažní, ke kterému se také vydáváme pěšky zarostlým paloukem se spoustou vysokých růžových kytek. Zpočátku to vypadá na zázračný úbytek komárů, ale nenechali nás v tom a vyhánějí nás zpět na vodu.

Dům byl ale pěkný, opravdu dvoupatrový, bohužel spadla střecha i podlaha 2.patru a jen podle otvorů po stropních nosnicích se dá tušit, kde byla. Všechny stěny byly roubené, dům měl alespoň 3 místnosti v každém patře, i když to spodní asi bylo hospodářské. Bohužel z návětrné strany zahlodal zub času a vypadá to, že to ty trámy už dlouho nevydrží. Což je škoda.

Tyto vesnice jsou tu prý z dob, kdy byla Ochta splavná kvůli plavení dřeva, které údajně skončilo někdy v 60. letech 20. století. Obyvatelé osad zajišťovali vorařům to, co my si

musíme vézt s sebou – potraviny a asi i spaní. Po ukončení tohoto způsobu dopravy dřeva byly vesnice opuštěny.

Přijíždíme k cíli dnešní cesty, k jezeru Voronje, kde je hlavní atrakcí Ostrov duchů. Jsou zde původně dřevěné sochy a postupně dodávané různé artefakty nejprve ze dřeva, ale s přibývajícím invazí turistů (tedy vodáků) i z dalších materiálů, bohužel už ne přírodních.

Původně mělo toto místo nějaký rituální význam, o němž nic přesného nevíme, s určitými pravidly, která se už teď moc nedodržují.

Kromě toho, že některé sochy mají trička, náušnice nebo brýle, jsou zde vtipné i méně vtipné předměty – telefon na stromě, samovar a pod ním fungl nová nerezová varná konvice s kabelem zasunutým do zásuvky, připevněné na pařezu, dřevěná štika na obrovské udici, houpající se vysoko nad hladinou, různá chraštítka, pohybovadla, ukazatele směru do nejrůznějších míst atd. také tu rostou borůvky a je tu překvapivě málo komárů, takže i pozobáváme.

Při odjezdu váháme nad výběrem dnešního noclehu, na některých místech už je plno. Po několika pokusech šťastně okupujeme místo kousek nazpět v lesíku poblíž podivné stavby – roubený domek s nově osazenými plastovými okny zjevně ve stádiu dlouhodobé dostavby.

Komáři tu zatím nejsou, ale do večera se probudí a i přes snahy příčinlivých vážek-šidel si na nás smlsnou.

Ulovené ryby jsou částečně pečené na ohni, částečně smažené v těstíčku Kamilem a Pavlou. Kamil navíc vypídí u domku kotlík, v němž vyvaří všechny štíčí odpady a za pomoci různé kombinace dostupného koření připraví skvělou rybí polévku. Její příprava se protáhne dlouho do noci a při oddělování jedlých a nejedlých částí hlav, ploutví a bůhví čeho na nás zuřiví komáři podniknou kruté nájezdy. Servírovat se bude až k snidani. Howgh.

27.7.2003 Dnes chceme vstát o něco dřív, což se i daří. Čeká nás totiž přetahování se o nocleh u atraktivních peřejí Kiviristi.

Vyrazíme po skvělé polívce na zatím úplně vyžehlené jezero k peřejce na výtoku z jezera, kterou zvládáme bravurně. Cestou dalšími dvěma jezírky a peřejkami se na nás zase usmívá sluníčko, takže se opět několikrát koupeme. Přijíždíme k první složitější peřeji, kde zastavujeme na oběd a někteří si ji sjíždějí cvičně na pálavách. Cvakne se u toho jen Jarek s Mílou, ale hned nasadí opravnou jízdu a ta už se povede.

Po dalších peřejích už přijíždíme k cíli dnešní kratší etapy – peřejím Kiviristi. Parkujeme ještě nad nimi, protože je zde vhodné volné místo na táboření, koupeme se, stavíme stanové městečko, jíme a taky se hromadně jdeme podívat na zítřejší atrakci. Jarek nám k tomu poskytne výklad kudy a jak a některé z nás důkladně vyděsí.

Komáři opět střídají směny, takže pohoda, ale večerní invaze začíná jako obvykle kolem 9 večer. Sedíme u ohně a povídáme, komárů je dost, ale zdá se, že miň než obvykle – vypadá to, že se spravedlivě rozdělili mezi všechny místní skupiny vodáků (nejméně 3 skupiny Rusů).

28.7.2003 V noci 2x mírně sprchlo, ale ráno už to není znát. Balíme tentokrát více zvolna, protože jen přenášíme bagáž k nižšímu jezírku, do něhož ústí přeje. Stihneme si prohlédnout i oba pomníčky na břehu, jeden z nich je nějakému kamarádovi – zachránci a je opatřen ruským textem. (Něpravda, drug neumiraet, on tolko rjadam byt' perestajet.)

A pak to jde ráz na ráz. Nejprve to testujeme jen na raftech, pak odvážlivce svážejí jednotlivě na pálavách Jarek a Kamil. Kamil se stává druhým hrdinou dne, když kaňon sjede sám a ještě u toho fotí sám sebe.

Baví nás to déle, než bylo původně plánováno a až přicházející okraj bouřky (projeví se jen mírným deštěm) nás před ½ 3 vyhání na další řeku. Několika peřejemi (jedna vypadá vypečeně, ale my už jsme zkušení plavci a sjedeme ji zkušeně) a dvěma dlouhými oleji dojíždíme zvolna k dalšímu tábořišti u peřejí Tjutěrin, které se nejezdí, protože je tu ostrý skok.

Je tu spousta mochniček, které o půlnoci střídají komáři. Jinak jsou tu malebné přírodní partie s plochými kamennými deskami na břehu přímo u peřeje, kde do pozdní noci sedíme, hraje se mariáš, koluje vodka Ochta a opět se povídá. Před půlnocí se Betka rozhodne, že si chce vyzkoušet lovení ryb, tak ukecá Martina a vyjedou spolu na pálavě zkusit štěstí.

Malou štiky, kterou prý chytili, ale nakonec stejně pustí. My u ohně, k němuž jsme se mezitím přesunuli, upečeme zbytek brambor a kolem ½ 2 zaléháme.

29.7.2003 Budíme se do mimořádně odporného náletu mochniček a částečně i komárů, rychle balíme ještě vlhké stany a pod peřejí nasedáme. Hladina je rovná a tento olej nás čeká až na dvě peřeje celý zbytek plavby.

První peřeje jsou po obhlídce v pohodě sjízdné a získáváme další sebevědomí. Poslední naše peřej se jmenuje po řece – Ochta a protože je viditelně komplikovanější, vykládáme a přenášíme bagáž až k vyústění do jezírka, u něhož narazíme na právě se probouzející stanový tábor ruských vodáků.

Sjíždíme postupně, někdo s menšími, někdo s většími problémy (na prvním skoku to posádka rozháze, takže někdo občas padne do lodě a hrabe se pak chvíli nahoru k pádlování). Poslední jede Šamilova posádka, která tento skok nepřečká v lodi a postupně ji opustí. Házecí pytlíky jsou sice v pohotovosti, ale žádný nedoletí na správné místo, takže se všichni čtyři v prudkém proudu rovnají „nohama napřed“ a snaží se vyhnout balvanům v řečišti. Kluci zachraňují holky, které jsou v šoku, našťastí dole na konci prudké části vyjíždí na pomoc Kamil a Radek v pálavě a holky z Prahy na raftu. Až na pár šrámů a ztracenou botu nakonec vše dobře dopadne a pro nás je to poučení, že je třeba být stále ve střehu. Tak někdy pro příště.

Jakmile se sesbíráme, přepádlujeme asi 12 km olejnaté řeky, část z toho už je široká řeka Kem a místní přehrada, na jejímž břehu zdálky rozeznáváme náš autobus.

V příšerném vedru umýváme a sušíme rafty, přebalujeme věci a vyrážíme do města Kem, kde hodláme domluvit výlet na Solovecké ostrovy.

Při průjezdu Kemem se hrozíme místních poměrů – domy buď dřevěné (staré, neudržované) nebo cihlové či panelové (totéž) bez náznaku péče o ně. O zeleň, silnice, chodníky, zastávky apod. se kdysi někdo asi staral, ale teď na to evidentně v rozpočtu nejsou peníze, takže to podle toho vypadá. V obchodech, do nichž později vcházíme, to páchne divnou směsí zatuchliny, prodávaných produktů, stojatého vzduchu, a to všechno v hrozném vedru.

Projíždíme až k přístavišti, kde Jarek sežene mnicha, který si ho pamatuje z minulých let a pokusí se nám domluvit levnější dopravu na Solovky. Po telefonátu s představeným ale svatý muž rezignuje před místní mafií a domlouvá se alespoň na příští rok. Jakási organizace zde totiž ovládla veškerou dopravu na Solovecké ostrovy kromě klášterní lodi, stanovila podstatně vyšší cenu, než bylo zvykem (500 Rub./cestu) a pečlivě si to hlídá. Takže pojedem v 8 ráno s mafiány.

Mírným problémem zůstává výměna peněz. Zaparkujeme na centrálním „šosé“, kde zjišťujeme, že směnárna je už přes hodinu zavřená (je ½ 7). Za chvíli u nás zastavuje auto milice a než nás stihnou pokutovat za špatné parkování, Jarek nastoupí, že má problém se směněním peněz a hoši správně zareagují, zavolají mobilem nějakému překupníkovi a ten je to do ½ hodiny i s hromadou pětisetrublových bankovek a před autobusem se čenžuje. Bere jen Eura, tak je to trošku složitější, ale nakonec to dáváme dohromady. Jeho kurs 30Rub/1EUR je lepší než 25Rub/1\$.

Potěšeni, že vše nakonec nějak dopadlo, odrážíme zpět k přehradě, kde dnes budeme spát a v 5 ráno máme budíček.

Chvíli po nás po vodě přijíždí skupinka Rusů z Moskvy, která byla na poslední peřeji. První část posledního večera u Ochty tedy proběhne za opulentní separé žranice, ale někdy po půlnoci, kdy já zaléhám, se obě skupiny spojují a probíhá správná slovanská družba, ke které se kolem ½ 4 připojují taky, abychom to protáhli až do budíčku.

30.7.2003 Jeden Ivan nás s Betkou ještě ráno zve na čaj, takže stačí jen sbalit téměř zbytečný stan a nachystat věci na výlet na Solovky a pak v autobuse během ¾ hodiny dospat, co se dá. Moskané obdivuhodně rychle sbalili svůj nebetyčný binec a jedou tomtéž kocábkou.

Jarek opět zazáří, protože nám zajistí hromadnou slevu (400 Rub./jízdu) a pak už jen zimou drkotáme na absolutně rovné hladině Bílého moře vstříc kulturní události severu.

Vydržím sedět v zimě na přídi a odměnou je mně pohled na úplně hladkou hladinu ztrácející se v oparu, z něhož občas vystupují jednak pobřežní ostrůvky, jednak od obzoru se blížící Solovecké ostrovy. Fouká hodně studený vítr, který většinu lidí zahnal do podpalubí, kde spějí i účastníci noční družby. Nás pár, kteří zůstali na palubě, je odměněno pohledy na

mění se lesk hladiny, tajemné pusté vzdalující se pobřežní kopce a přibližující se souostroví, kde postupně rozeznáváme nejprve zarostlé kopečky a později i osídlená místa. Po 2,5 hodinách plavby kotvíme v zátocě u kláštera otočeného k připlouvajícím tou nejmalebnější stranou a čnicího k nebi spoustou baňatých věžiček.

Začíná být už docela horko, vrstvy svršků mizí v zavazadlech. Vydáváme se nejprve na prohlídku kláštera. U vstupu zjišťujeme, že po nás za to budou chtít 250 Rub., tak se většina z nás obrací a nechává „to uzrát“. My jdeme prohlédnout další část vesnice, projdeme kolem márnice, kde právě skládají věnce pro nebožtíka, kterému zpod bílé plachty trčí nohy.

V „magazínu“ kupujeme chleba a obracíme to zpět ke klášteru, do kterého vcházíme tentokrát zadním hlavním zadním vchodem, aniž by po nás kdokoli cokoli chtěl.

Klášter byl založený začátkem 17.století a stal se významným duchovním centrem celého pravoslavného Ruska. Mniši byli pracovití a vybudovali zde kromě opravdu mohutného komplexu kláštera opevněného vysokými zdmi z obrovitých balvanů a s pěti věžemi také soustavu vodních kanálů, násyp s cestou, spojující dva ostrovy, několik dalších kostelů a menších klášterů. Byli ekonomicky soběstační – lovili ryby, pěstovali hospodářská zvířata a zemědělské plodiny, měli vlastní pekárnu (a dodnes mají a voňavou), tkalcovnu a nevím, co ještě.

V 18.století došlo k rozštěpení církve na novo- a staromyšlenkáře (ti byli na Solovkách), po jejich vojenském potlačení se z kláštera stalo poprvé vězení. Druhé éra místního vězení začala ve 20.letech 20.století s počátkem gulagů. O této etapě je zde – prý dost drastická – výstava, kterou jsme my dvě neviděly.

Na klášteře je vidět, že největším problémem Ruska v péči o památky je přísun peněz. Zatím zde zvolna pracují brigádníci a některé části zřejmě spravili i odborníci, ale velmi mnoho toho ještě volá po zásadních opravách.

Po nových dřevěných schodech vyšplháme do jedné kaple, kde je příjemný chládek a úžasná akustika, takže si zde sedáme na lavici a přezpíváme všechny latinské písničky, na které si vzpomeneme. Móóc fajnl!

Z kláštera vypadáváme do strašného vedra a zjišťujeme, že máme nepřekonatelnou žízeň a žádné pití, takže v jednom domečku, kde jsou tři „magazíny“ vedle sebe, stejně zatuchlé a skoro stejně zásobené, kupujeme místní brću za 12Rub. S ní a s novým elánem se vydáváme k sladkovodnímu jezeru za klášterem, kde se hodláme vykoupat. Procházíme mezi dřevěnými domky po široké a opravdu velmi prašné silnici a konečně přicházíme taky na to, co nám to připomíná: chybí jen kovboj na koni a wild west jako v originále. Jinak všechno je – nepřehledně natahané dráty na dřevěných sloupech, šourající se postavy místního obyvatelstva a žhnoucí slunce.

V jezeře se sice koupe, ale všichni mají plavky (a já ne), tak obcházíme jezero na druhou stranu, kde žádní lidé nejsou. Vede tudy v nízkém lesíku plném borůvčí pěšinka a jsou tu hejna drzých much. Přesto je piknik ve stínu spojený s koupelí kvalitní a příjemný. Další cesta kolem jezera je už bohužel provázena také hejny komárů a ztrátou stínu, takže zpět do vísky přicházíme opět značně uondány. V místním „KAFE“ si Betka kupuje kávu, neboť nic komplikovanějšího obsluha v náporu zákazníků nezvládá.

Vyčerpané horkem se rozhodujeme zbylou skoro hodinu do odjezdu lodi strávit v osvědčené kapli. Tam si nejprve opět zazpíváme a pak vsedě asi na ½ hodky tvrdě usneme a budíme se právě včas k odchodu na loď.

Konzultujeme navzájem zážitky a ukazuje se, že až na placení prohlídky a koupání v moři měla návštěva velmi podobný scénář. První část zpáteční cesty pak je zpestřena loudícími racky, kteří předvádějí své letecké umění při chytání házeného chleba ze vzduchu. Na zbytek cesty zalézáme do dolní kajuty a já se tak připravuji o možnost vidět údajně někde v dálce velryby.

Mezitím se ochladilo a v Kemu asi i sprchlo, takže plánovaná koupel v Kemské přehradě se ruší a vyrážíme zpátky na jih. Silnice je příšerně hrbatá a párkrát se v autobuse za všeobecného veselí sypou věci z poliček nad řidiči. Pak mají někteří z nás zvláštní zážitek – autonehodu v přímém přenosu: protijedoucí nákladák si to frčí nejprve naším pruhem proti nám a pak plynule pokračuje za krajnici, kde se asi probudí a začíná brzdit. Sjede ještě do příkopu a tam se píchne mezi stromy a naštěstí se mu kromě vyděšení nic nestane. Naši

šoféři ho totiž jdou zkontrolovat a kromě toho, že je vyklepaný jak startka, je v pořádku, jen musí počkat, až ho někdo vytáhne.

Zbytek cesty už tak dramatický není a za houpání a drncání pokračujeme celou noc tak, že jsme kolem 10 v Petrohradě.

31.7.2003 Petrohrad nás vítá ucpanými silnicemi a příslibem horkého dne. Parkujeme na vyzkoušeném místě a do 7 večer máme volno.

Nás nejprve trápí plný močový měchýř, takže zamíříme do nejbližšího keříčku v zeleném pruhu u silnice, kde ale už nocuje nějaký houmlesák, takže si počínáme jako myšky, abychom ho nezbudily. Dál vyrážíme po stinné straně nějakého prospektu, přesto ale padáme vedrem. Kupujeme si krabicové ledové kafe, které bába za pultem nedokázala identifikovat, dokud jsme jí ho neukázaly a pak strávíme úžasnou asi 1,5 hodiny v klimatizovaném knihkupectví, kde to bereme pěkně popořadě – dětské knížky (několik různých vydání Harryho Pottera včetně omalováněk a 3D obrázků, kterým neodoláváme a kupujeme je), světové, místní i české autory, barevné publikace o umění, životopisy – tak to jde regál po regálu. Kromě příjemného prostředí, zmíněné klimatizace a skvělé muziky, která zní jako Paco de Lucia, ale když se ptám, tak odpovídají něco jiného, čemu stejně nerozumím, je zde i příjemný (a já ho podezírám že 4procentní) personál.

Když si dost užijeme, projdeme ještě asi dvě další knihkupectví, kde v jednom z nich kupujeme už předečtené České pohádky z roku 1954 (v češtině) a začínáme se shánět po něčem k jídlu. Což není tak jednoduché – buď je to drahé nebo je personál neprůstředný. Padající hlady dorazíme k tržnici, na jejímž kraji nás přiláká obyčejná místní paluša s možností konzumace venku. Po konzultaci s ochotnými hochy za výdejním pultem se dobereme k objednavce – studený boršč a „cypljonok žarenyj“ s rýží a salátem, vše za 92 Rub. Dobré, syté a právě akorát – hned je nám líp a dobře naladěné vcházíme do obrovského tržiště.

Základ tvoří podlouhlé dvoupatrové domy, mezi nimiž ještě stojí řady stánků. Celé je to na ploše asi 150 x 250 m, ohraničené vyššími dost zdevastovanými domy, kde v přízemí jsou opět nacpané stánky. Sortiment je podobný jako na našich tržištích – módní oblečení, „vietnamské“ boty, elektronika, domácí potřeby, drogerie. V části, která je víc arabská (jsou zde i arabské nápisy) to má orientálnější ráz, nepřehlednější složení a je to špinavější. Prodávají se tu hodně i kožené věci a to i kožichy, což je v tomto vedru dost neuvěřitelné.

My kupujeme na stánku 1/2l Coly za 15 Rub. a chvíli nás pronásleduje šplíchač vody. Když si to užijeme i v suterénních prostorách, projdeme pasáží na další prospekt s dalšími obchody a obchůdky. V jednom kupujeme Betce nějaká dvě CD, 65Rub./kus.

Na Něvském prospektu si užijeme luxusu, pak se pokoušíme volat z TELEPUNKTU (auta s přístroji, kde nám to pomáhá obsluhující klučina ovládnout), ale stejně se nedovoláme. Je právě tak čas nakoupit nějaké jídlo a začít se vracet. Takže si užijeme pirožky (se zelím a párkem), blinu „tropik“ – velké palačinka, v našem případě plněná banány a čokoládou a poskládaná na čtvrtinu, koupíme si nějaké čaje a povinnou aspoň malou vodku a kalupem se vracíme k autobusu. Opět si sdělujeme dojmy – někdo byl v Ermitáži, někdo v Petropavlovské pevnosti. Nasedáme a vymotáváme se z Petrohradu. Silnice je opět přečpaná a hrbolatá, my utahaní, takže film o dobývání severního pólu sleduje jen málokdo.

1.8.2003 Ráno kolem 3 přijíždíme k rusko-lotyšským hranicím, kde po asi 3hodinovém čekání vše proběhne nečekaně hladce a my si můžeme přetočit ručičky o 2 hodiny zpět, protože jsme v Lotyšsku.

Tím projíždíme prakticky bez zastávky, hranice s Litvou taky nezaberou téměř žádný čas a po hodině brzdíme na našem vyzkoušeném nocležišti, kde tentokrát jen dáváme konečně koupel a oběd a oběho si dosytosti užíváme.

Litvou dál projíždíme bez jakýchkoli významnějších zastávek a znovu musím konstatovat, že je to už civilizovaná země – tedy zvláště po návštěvě Ruska. Domky jsou udržované, společné prostory upravené, míň chátrajících fabrik, lepší silnice.

Kolem 4 odpoledne asi 20 km před polskou hranicí najednou odbočujeme doprava na polňačku a po pár stech metrech brzdíme před závorou. S obsluhující paní domluvíme, že v tomto zařízení (oficiálně parkoviště, neoficiálně kemp) stráví náš autobus tuto noc za 20C. V borovém lesíku podél velkého a jak se ukáže velmi mělkého jezera stavíme v určeném

prostoru naše stany, vaříme večeři, koupeme se a vůbec si užíváme oddychového „labůža“. Voda v jezeře je teplá a čistá (písečné dno je všude, kam dojdeme, sotva po kolena), na náš oheň je dostatek dřeva a hlavně voňavých šišek, sousedů je relativně málo, nejhlučnější jsme asi my. Ochutnávka statické dovolené. Večer se setmí a po 14 dnech vidíme jasně zářivé hvězdy. Poklidné povídání ukončuje tento večer a předznamenává konec našeho výletu.

2.8.2003 Vstáváme v klidu a pohodě, sbaleno je včas, kdo stihne, dá si i ranní koupel. Litevsko-polské hranice trvají něco přes hodinu, ale nás to nijak nevzrušuje.

Polské silnice se opět táhnou všemi vesnicemi, které se jim postaví do cesty, takže cesta nijak neubývá. Pár kilometrů před Varšavou zastavujeme na hodinku posledního vykoupání v teplé, ale ve srovnání s tím, na co jsme byli zvyklí, dost špinavé řece.

Varšavu vidím poprvé v životě a nijak mě nezaujala. Asi bylo těžké do těch vybombardovaných děr postavit něco pěkného, zvláště když byla budovatelská 50.léta. Ale výsledek je nejednotný a neúhledný – alespoň to, co jsme viděli. Pár samostatných nově postavených domů má jiskru a nápad, ale v té okolostojící hrůze to zapadne a nevyunikne. Ale třeba jsme projeli tou ošklivější částí a někde je to lepší.

Počasí se postupně kazí, zatahuje se obloha a později i prší – ale tak to má být, vždyť nám končí dovolená.

Z Varšavy postavili dálnici, takže až někam ke Katowicím to utíká rychle, ale my spíme, takže zaznamenáváme jen to, že kolem ¾ na 12 zastavujeme na polsko-českých hranicích. Stojíme tu a pak začne Jarda (řidič) běhat a přesvědčovat celníky a díky tomu se nám zázračně podaří předjet všechny ukrajinské autobusy, které tu budou stát ještě hezky dlouho, a kolem ¾ na 2 vjíždíme do ČR.

Postupně se loučíme s členy expedice – v Těšíně nás opouští Simona s Markem, v Olomouci Radovan a Lenka s Robertem, ve Vyškově vystupuje vyškovská úderka. Do Brna už za světla přijíždí jen torzo, na Zvonařce si sestrkáme batohy do přepravitelných počtů a tvarů, zamáčkeme slzu a už se těšíme do sklepa, kde se doufám všichni uvidíme.

PERUN S VÁMA!

ZDAR JAK SVIŇA!